

Jaarverslag 2009 Brzo Regio Midden-Oost

Inleiding

Dit is het jaarverslag over 2009 van de Brzo regio Midden-Oost. In deze regio werken de vier provincies Flevoland, Gelderland, Overijssel en Utrecht, waterkwaliteitsbeheerders, de zeven brandweer- en veiligheidsregio's in die provincies en de Arbeidsinspectie regio Noord-Oost samen op het gebied van de uitvoering van de taken die voortvloeien uit het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (verder: Brzo).

Provinciale samenwerking

Op 30 januari 2009 is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend tussen de gedeputeerden van de provincies Flevoland, Gelderland, Overijssel en Utrecht. Hiermee beklonken zij de afspraken die de provincies hebben gemaakt om op het gebied van de uitvoering van de Brzo-taken meer te gaan samenwerken. Doel van de samenwerkingsovereenkomst is om de deskundigheid van de Brzo-inspecteurs te vergroten, de uitvoering van de Brzo-werkzaamheden te uniformeren en voor elkaar in te springen in geval 'eigen' Brzo-inspecteurs onverhoopt inspecties niet kunnen uitvoeren. In 2009 is er geen noodzaak geweest om werkzaamheden over te nemen van de ene door de andere provincie.

In 2009 zijn zes bedrijven geïnspecteerd waar bij de Brzo-inspectie sprake is van deelname van een gastinspecteur van een andere provincie. Hiermee is ervaring uitgewisseld over de werkwijzen. Uit de evaluatieformulieren van deze uitwisselingen blijkt dat de inspecteurs dit erg op prijs stellen en duidelijk een meerwaarde zien in het over en weer met elkaar discussiëren over de gevolge en te volgen werkwijze bij inspecties. Hierdoor zijn diverse verbeterlagen in de kwaliteit van de uitvoering te realiseren.

In 2009 zijn twee kennisbijeenkomsten georganiseerd voor de Brzo-inspecteurs van het Wm-bevoegd gezag. Tijdens de eerste is door Rijkswaterstaat uitleg gegeven over de waarde en de beoordeling van een milieurisicoanalyse (MRA), bij de tweede bijeenkomst had het GHS (Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals) en de gevolgen daarvan voor bedrijven en Brzo de aandacht. De Brzo-inspecteurs hebben in 2009 aanvullende trainingen gevolgd via de Brzo-academie. De provincie Utrecht heeft één nieuwe inspecteur opgeleid; de meeste inspecteurs hebben de opriscursus NIM en de training inspectieleider gevolgd.

Om de uitvoering van de werkzaamheden beter te uniformeren, zijn de Brzo-coördinatoren van de provincies regelmatig bijeen gekomen. Naar aanleiding van de resultaten van een in 2008 gehouden kwaliteitstoets wordt binnen de regio een handboek Brzo opgesteld waarin met name procedures, werkinstructies en standaarden worden opgenomen voor de dagelijkse uitvoering van de Brzo-taken, als (nadere) invulling van de in de werkwijzer Brzo opgenomen processen. Landelijk zijn projectgroepen samengesteld voor de ontwikkeling van een eenduidige methode voor incidentenonderzoek, opleidingsplannen en monitoring. Op aangeven van onze regio is vanuit het IPO-Brzo-coördinatorenoverleg een kwaliteitswerkgroep gestart, gericht op verbetering en uniformering van werkwijzen door in eerste instantie de provinciale Brzo-inspecteurs. Voor het jaar 2009 is een gezamenlijk monitoringsbestand gevuld. De informatie is daardoor eenduidig en zal worden gebruikt voor de managementevaluatie. Een eerste resultaat kunt u al in dit jaarverslag terugvinden. De bij te houden monitoringsgegevens sluiten aan bij de aan het LAT te verstrekken monitoringsgegevens.

Arbeidsinspectie

Het team Noordoost van de Arbeidsinspectie bestrijkt de Brzo regio's Midden-Oost en Noord. In dit deel wordt de ontwikkeling van de Arbeidsinspectie van team Noordoost beschouwd.

In 2009 heeft een inspecteur afscheid genomen van team Noordoost. Deze vacature is niet opgevuld. Mede hierdoor kon het team minder inspecties doen dan gepland.

De organisatie van de Arbeidsinspectie is veranderd in 2009. De administratieve taken zijn verplaatst van de regiokantoren naar een centraal kantoor in Utrecht.

De Arbeidsinspectie heeft een aantal speerpunten gehad in 2009, namelijk drukapparatuur, ATEX en Veilig uitvoeren van onderhoud. Binnen het team Noordoost zijn deze speerpunten tijdens respectievelijk 19%, 27% en 19% van de inspecties meegenomen.

Verder heeft het project petrochemie plaatsgevonden bij de Brzo bedrijven in 2009. Het doel van dit project was onderzoek naar de mogelijkheid van optreden van het BP Texas-scenario in de Nederlandse chemische industrie en naar de maatregelen die genomen zijn om dit scenario te voorkomen dan wel de gevolgen er van te beperken. Op basis van vragenlijsten die door de bedrijven zijn ingevuld, zijn de bedrijven

geselecteerd waar het BP Texas scenario mogelijk zou kunnen voordoen. Tijdens de inspecties, getracht is deze samen te voegen met de reguliere inspecties, zijn de volgende inspectieonderwerpen geïnspecteerd:

- a. Onderzoek naar het zich kunnen voordoen van een te hoge druk scenario in procesinstallaties en waarbij de gevaarlijke stoffen kunnen vrijkomen in de atmosfeer
- b. Onderzoek naar het door de industrie gehanteerde beleid m.b.t. de locatie van (tijdelijke) verblijfsgebouwen op fabrieksterreinen

In totaal zijn in de regio Midden-Oost 6 bedrijven bezocht.

Het team Noordoost heeft naast de Brzo-inspecties ook als taak de ARIE bedrijven te inspecteren. In 2009 zijn er door het team Noordoost 24 bedrijven bezocht.

Explosie Brzo-bedrijf

Op zaterdagmiddag 11 juli 2009 heeft er bij het bedrijf CP Kelco te Nijmegen een explosie plaatsgevonden in het productieproces, gevolgd door brand. CP Kelco valt onder de reikwijdte van het Brzo. Een medewerker van het bedrijf is ten gevolge van het incident om het leven gekomen. Twee inspecteurs van de Arbeidsinspectie zijn bezig met het onderzoek naar de oorzaak van de explosie. Doordat ten gevolge van de explosie het gebouw deels is ontzet, verloopt het onderzoek moeizaam. Het onderzoek is tot op de dag van vandaag nog in volle gang. De productieactiviteiten van het bedrijf ligt tot op heden stil. De inzetbaarheid van medewerkers bij de Arbeidsinspectie voor de Brzo-inspecties in de regio is ten gevolge van dit onderzoek verminderd, maar wordt zo goed als mogelijk is opgevangen.

Brandweer

Voor de uitvoering van de Brzo taken is door het landelijke expertisecentrum Brandweer & BRZO (BrandweerBRZO) in 2009 de ingezette lijn van de voorgaande jaren doorgezet. Namelijk de verdere (door)ontwikkeling vanuit de adviseurrol naar de rol van professioneel toezichthouder en het voldoen aan de kwaliteitseisen LAT BRZO. Voor uniformiteit in de uitvoering van de werkzaamheden is het BrandweerBRZO maatlatcoördinatoren overleg. Dit landelijke overleg heeft in 2009 periodiek plaatsgevonden en hieruit volgend zijn ook twee BrandweerBRZO netwerkdagen georganiseerd. Op deze netwerkdagen zijn documenten gepubliceerd die gebruikt kunnen worden voor een landelijke uniforme manier van werken. De gepubliceerde documenten (scenarioboek, mobiele en

stationaire blusinstallaties en werkwijzer intern noodplan) zijn voor alle inspecteurs digitaal beschikbaar gesteld op de BrandweerBRZO website.

In 2008 is landelijk afgesproken om voor de uitvoering van de Brzo taken een kwaliteit managementsysteem op te stellen. Elke BrandweerBRZO maatlatregio heeft een dergelijk systeem opgezet en in 2009 zijn door de regio's onderling audits gehouden. De resultaten van deze audits zullen in 2010 worden samengevoegd en gerapporteerd. Op deze manier wordt een landelijk uniform kwaliteitsniveau gesteld. De resultaten van de initiële inspecties uit 2009 moeten aantonen in hoeverre het kwaliteit managementsysteem in de Regio Midden-Oost

gedocumenteerd, geschikt en geïmplementeerd is.

In het kader van kwaliteit en expertise is het afgelopen jaar door BrandweerBRZO in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Fysieke Veiligheid (NIFV) de leergang specialist industriële veiligheid ontwikkeld. De leergang is bedoeld voor brandweerinspecteurs in het werkveld industriële veiligheid. Het voorgestelde opleidingsprogramma omvat zowel kennis, ervaring als attitude (optreden als inspecteur / toezichthouder). Daartoe zijn de eisen aan de inspecteurs (met name voortkomend uit LAT-BRZO), de taken en de opleidingsvraag in beeld gebracht. Maart 2010 start de eerste leergang.

De Brzo Regio Midden-Oost heeft in 2009 op provinciaal niveau een samenwerkings-overeenkomst getekend. De brandweer- en veiligheidsregio's hebben op dit gebied in 2009 een start gemaakt met het toewerken naar de Regio Midden-Oost. In het derde kwartaal van 2009 is een startoverleg geweest met de zeven brandweer- en veiligheidsregio's. Hierin is afgesproken binnen de eigen organisaties te kijken naar de (on)mogelijkheden van een

samenwerkingsverband op Regio Midden-Oost niveau. In januari 2010 is een vervolgoverleg gepland waarin de resultaten hiervan besproken zullen worden. Tevens zal gekeken worden of op korte termijn een intentieverklaring voor de uiteindelijke samenwerking getekend kan worden.

De samenwerking wordt ontwikkeld met het besef dat de brandweer in de veiligheidsketen een bijzondere positie heeft. De brandweer is de enige organisatie die actief is in het gehele traject van proactie, preventie & preparatie tot en met repressie & nazorg. Het werk van de Brzo-inspecteur van de brandweer is zeer verweven met interne brandweerprocessen, zoals de daadwerkelijke voorbereiding op rampenbestrijding, het waarborgen van het niveau van brandweezorg en het toezicht op bedrijfsbrandweren. De samenwerking zal daarom in de uitvoering dusdanig worden opgezet dat de inspecteurs binnen hun eigen verzorgingsgebied blijven inspecteren. Voor de continuïteit (bijvoorbeeld bij ziekte) en het uitwisselen van kennis kan in andere regio's in Midden-Oost geïnspecteerd worden.

Waterkwaliteitbeheerders.

De waterkwaliteit kan ernstig bedreigd worden als gevolg van onvoorziene lozingen bij industriële activiteiten op of nabij het oppervlaktewater. In het kader van het besluit Brzo zijn de waterkwaliteitsbeheerders wettelijke adviseurs voor het bevoegd gezag van de Wet milieubeheer, zijnde Provincies, gemeenten en milieudiensten. Om voldoende kwaliteit te kunnen waarborgen voor het uitvoeren van deze specialistische adviestaak, heeft Rijkswaterstaat (RWS) besloten aan te sluiten bij de maatlat. Vanaf 1 januari 2009 voert RWS de adviestaak uit vanuit een landelijk team: het specialistenteam Brzo. De structuur van het team sluit aan bij de landelijke indeling van de vier Brzo regio's. De

werkwijze die het team hanteert, is vastgelegd in het uitvoeringskader Brzo. Dit kader voorziet in een uniforme werkwijze binnen RWS voor de beoordeling van risico's van onvoorziene lozingen.

Eind 2009 zullen alle specialisten van RWS die inspecties uitvoeren de NIM-opleiding hebben afgerond. Verder geldt als eis dat deze specialisten jaarlijks een minimaal aantal Brzo-inspecties moeten uitvoeren. De specialisten zijn landelijk inzetbaar (wat het halen van het aantal inspecties voor de maatlat vergemakkelijkt), en hebben binnen het team de mogelijkheid om kennis en ervaringen uit te wisselen.

Uitvoering 2009

Uit de monitoringsrapportage 2008 van het LAT Brzo bleek dat de resultaten van de regio Midden-Oost gemiddeld boven het landelijk gemiddelde te liggen. Wel is er voor wat betreft de tijdigheid van het opsturen van de inspectieagenda en inspectierapporten nog verbetering mogelijk.

Het niet tijdig versturen van de inspectieagenda's komt vooral doordat daar tot 2008 niet op werd gemonitord en gestuurd.

Voor het niet tijdig verzenden van de inspectierapporten zijn meerdere oorzaken aan te wijzen. Door soms langdurende teamdiscussies binnen het team, het niet snel inplannen van rapportagebesprekingen binnen het team, maar ook aan de lange doorlooptijd van rapportages bij

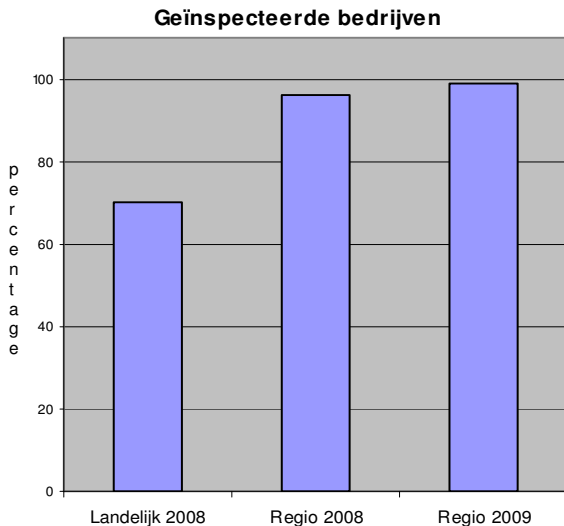
provincies en gemeenten duurde het verzenden van de rapporten langer dan was afgesproken.

Er zijn voor 2009 verbeteringen getroffen zoals het vooraf inplannen van voorbesprekingen voor de inspecties en nabesprekingen van de rapporten binnen het inspectieteam.

Ook over snelheid van het doorlopen van de route van een rapport binnen organisaties - met name de gemeentelijke - zijn afspraken gemaakt. Dit betekent dat een goed contact tussen inspectieleider en contactpersoon binnen de gemeente vooraf en tijdens de inspectie essentieel is en dat het verzenden van een rapport door het bevoegd gezag op correcte wijze verloopt.

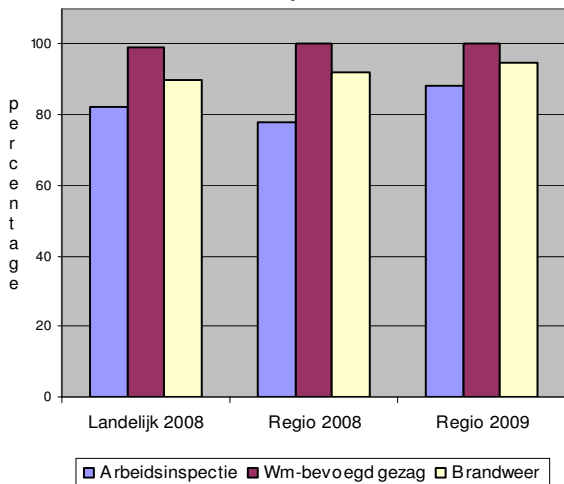
Geïnspecteerde bedrijven

In 2008 zijn alle Brzo-bedrijven in de regio geïnspecteerd. In 2009 is ten opzichte van de planning in de provincie Gelderland 1 bedrijf niet geïnspecteerd in het kader van het Brzo, de andere provincies hebben alle geplande Brzo-inspecties uitgevoerd.

Bij de uitgevoerde Brzo-inspecties nam in alle gevallen het Wm-bevoegd gezag deel aan de inspecties. Met name bij de Arbeidsinspectie lag dit percentage lager. Deels is dit een resultaat van een beperkte capaciteit en deels door prioriteit van de Arbeidsinspectie bij specifieke bedrijven (waaronder galvano-industrie), ongevals-onderzoek en als laatste door ziekte.

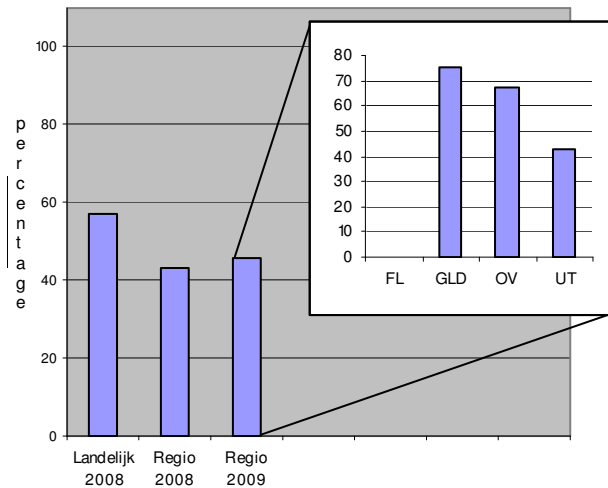
Deelname inspectiepartners aan inspecties

Verzenden inspectieagenda's

Uit de resultaten zoals weergegeven in bijgaande grafiek blijkt dat de maatregel om bij de planning van de inspecties al ruim van te voren het voorbereidingsoverleg te plannen effect heeft gehad, echter met name in de provincies Gelderland en Overijssel.

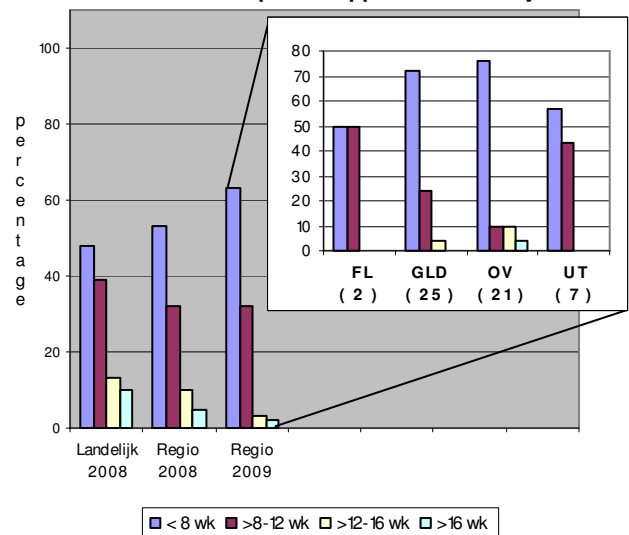
Versturen inspectieagenda's uiterlijk 4 week voor aanvang inspectie

Verzenden inspectierapporten

Door bij het plannen van de inspecties ook al de nabespreking van de inspectie vooraf in te plannen kan beter worden voldaan aan de afgesproken termijn van 8 weken voor het verzenden van het inspectierapport.

Versturen inspectierapport naar bedrijf

Uit de gepresenteerde cijfers over 2009 blijkt dat de resultaten ten opzichte van 2008 op het gebied van de tijdigheid van verzenden van agenda's en rapporten zijn verbeterd. Toch is hier blijvende aandacht voor nodig; de tijdigheid kan nog verder verbeterd worden. Ook voor 2010 zal daarom aandacht worden besteed aan het tijdig verzenden van agenda's en inspectierapporten door de bespreking voor en na de inspecties ruimer te plannen, de voortgang beter te monitoren en meer digitaal te versturen.

Naast de tijdigheid van versturen van agenda's en rapportages zal ook de kwaliteit van de uitvoering van de inspecties zelf meer de aandacht krijgen bij monitoring. Er wordt nagedacht hoe deze kwaliteit objectief bepaald kan worden.

Doorkijk 2010

De samenwerking tussen de provincies is goed en daar wordt natuurlijk mee doorgedaan. Ook in 2010 wordt daarom ingezet op de voortdurende ontwikkeling van de deskundigheid van alle Brzo-inspecteurs. Daarnaast is voor 2010 ook een aantal inspecties gepland waar een inspecteur van een andere provincie aan zal deelnemen.

De doelgroep voor de kennisbijeenkomsten is uitgebreid. Voor de kennisbijeenkomsten in 2010 zullen ook de inspecteurs van de Arbeidsinspectie en de brandweren deel nemen. De bijeenkomsten hebben daarom een nieuwe naam gekregen: expertmeetings, wat meer recht doet aan de inhoud van de bijeenkomsten.

In 2010 zal ook worden gestart met een periodiek regionaal overleg tussen de brandweer- en veiligheidsregio's, Arbeidsinspectie en provincies, kortweg BAP-overleg. Tijdens deze overleggen staat de uitvoering van de Brzo-inspecties, de onderlinge samenwerking en regionale ontwikkeling centraal.

De ontwikkelingen met betrekking tot het vormen van regionale uitvoeringsorganisaties (RUD's) zullen ook consequenties hebben voor de organisatie van de uitvoering van de Brzowerkzaamheden. In 2010 zal veel duidelijk worden over de indeling, de kwaliteitscriteria en organisatie van deze diensten. Hoe de Brzo-uitvoering ook ondergebracht gaat worden, uitgangspunt blijft dat de Brzo-inspecties worden uitgevoerd door inspecteurs die voldoen aan de maatlatcriteria en zijn georganiseerd binnen een maatlatorganisatie. Zo wordt in ieder geval zeker gesteld dat de kwaliteit van de uitvoering op peil blijft.

De Arbeidsinspectie heeft veiligheidscultuur en onderhoudsstops als nieuwe speerpunten in 2010. Voor de veiligheidscultuur zal in samenwerking met DCMR een methodiek worden ontwikkeld. Veiligheidscultuur zal worden meegenomen tijdens de reguliere Brzo inspecties. Voor onderhoudsstops zullen extra inspecties worden ingepland. In het kader van het terugdringen van inspectielast wordt de naleving van de Wet arbeid vreemdelingen, Arbwet en milieuwetgeving gelijk meegenomen. De directies

Arbo en AMF werken dus mee aan het project. Dit sluit ook goed aan bij het Europese thema 'onderhoud' dat door het SLIC (Senior Labour Inspectors Committee van de Europese commissie) voor 2010 en 2011 is vastgesteld.

De vacature welke in 2009 is ontstaan is nog niet ingevuld. Mede hierdoor is er minder inspectiecapaciteit beschikbaar bij de Arbeidsinspectie.

De samenwerking tussen de brandweer- en veiligheidsregio's zal in 2010 verder doorontwikkeld worden. De leergang specialist industriële veiligheid gaat van start en zal net als het kwaliteit managementsysteem bijdragen aan de doorontwikkeling van de BrandweerBRZO organisatie en aan de ontwikkeling van de inspecteurs in het bijzonder.

De ontwikkelingen in 2010 met betrekking tot de komst van de Wet veiligheidsregio's medio van het jaar, zal voor de BrandweerBRZO inspecteurs ook een grote verandering met zich meebrengen. Naast adviseur van de bevoegd bezag zullen zij dan ook zelf in het kader van deze wet kunnen handhaven. Hiervoor zijn de meeste regio's al begonnen met het opstellen van een handhavingsbeleid en zullen dit voor medio 2010 gerealiseerd moeten hebben. Dit is in het landelijk BrandweerBRZO coördinatorenoverleg ook een aandachtspunt. Voor de ondersteuning van deze taak is landelijk juridische ondersteuning geregeld. In de leergang specialist industriële veiligheid is hier ook een module specifiek voor de brandweer aan gewijd.

Rijkswaterstaat heeft zich ten doel gesteld om alle waterrelevante Brzo-bedrijven (VR- en Pbzo-bedrijven) die een afstroomroute richting oppervlaktewater in beheer bij het Rijk hebben, minimaal 1x per 5 jaar te inspecteren. In IPO is afgesproken dat Rijkswaterstaat via het MIP haar gewenste planning aan zal geven. Inmiddels is dit in de planning voor 2010 gerealiseerd.

Eind van het jaar zal er een voorbeeld MRA liggen die in samenwerking met ESSO en VNCI tot stand is gekomen. Het gebruik van de voorbeeld MRA zal leiden tot een uniformer MRA die met minder inspanning gemaakt kan worden.